

SFS 1971: 511

Utkom från trycket
den 12 juli 1971

Livsmedelslag;

given Sofiero den 18 juni 1971.

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, Götas och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott förordna som följer.

Inledande bestämmelser

1 § I denna lag förstås med

1. *livsmedel*, matvara, dryckesvara, njutningsmedel eller annan vara som är avsedd att förtäras av människor med undantag av vara på vilken läkemedelsförordningen (1962: 701) äger tillämpning,

2. *livsmedelstillsats*, dels berikningsmedel som är avsett att tillföras livsmedel för att förbättra dess näringsvärde, dels annan vara eller ämne som är avsedd att tillföras livsmedel för att påverka dess hållbarhet, konsistens, färg, smak eller lukt eller åstadkomma annan bestämd egenskap hos livsmedlet, om berikningsmedlet, varan eller ämnet ej är livsmedelsråvara,

3. *främmande ämne*, annat ämne än livsmedelstillsats som, om det ingår i livsmedel, kan utgöra hälsorisk eller förändra livsmedlets normala sammansättning eller beskaffenhet i övrigt,

4. *färdigförpackat livsmedel*, livsmedel som utan omedelbart samband med överlämnande till konsument inneslutits i förpackning, avsedd att brytas först av konsumenten.

2 § Med hantering av livsmedel avses i denna lag dels framställning, beredning, behandling, förvaring, förpackning, omförpackning, transport

¹ Prop. 1971: 61, JoU 41, rskr 218.

eller uppläggning av livsmedel, dels saluhållande, försäljning, servering eller annat överlämnande av livsmedel för förtäring.

Bestämmelse i denna lag om saluhållande gäller i tillämpliga delar även försäljning, servering eller annat överlämnande av livsmedel för förtäring.

3 § Lagen gäller ej hantering av livsmedel i enskilt hushåll.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan förordna om undantag från lagens tillämpning i fråga om visst slag av livsmedel eller livsmedelstillsats.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan förordna om undantag från lagens tillämpning på krigsmakten.

4 § I fråga om vatten gäller denna lag endast i den mån den ej strider mot vad som är särskilt föreskrivet om vatten i annan författning.

Livsmedels beskaffenhet

5 § Livsmedel som saluhålles får ej ha sådan sammansättning eller beskaffenhet i övrigt att det kan antagas vara skadligt att förtära, smittförande eller eljest otjänligt till människoföda.

6 § Som livsmedelstillsats får användas endast tillsats som godkänts för livsmedlet i fråga, om ej Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer föreskriver annat. Fråga om godkännande prövas av myndighet som Konungen bestämmer. Godkännande kan förenas med villkor.

7 § Är det av särskild betydelse från hälso- eller näringssynpunkt eller eljest för att tillgodose konsumentintresset, kan Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer föreskriva bestämd sammansättning eller beskaffenhet i övrigt (livsmedelsstandard) för livsmedel av visst slag.

Hantering m. m.

8 § Vid hantering av livsmedel skall sådana försiktighetsmått iakttas och i övrigt förfaras så, att fara ej uppkommer för att livsmedlet förorenas eller blir otjänligt till människoföda.

9 § För att hindra menlig inverkan på livsmedel kan Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer meddela föreskrifter om användning av vara, ämne eller utrustning vid hantering av livsmedel och om förvaring av vara, ämne eller utrustning tillsammans med livsmedel.

10 § Om det är påkallat från hälsosynpunkt, kan Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer förbjuda eller föreskriva villkor för hantering av livsmedel, som innehåller främmande ämne eller variant sådant ämne överstiger viss halt.

11 § Om det är påkallat från hälso- eller näringssynpunkt, kan Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer förbjuda eller föreskriva villkor för hantering eller införsel till riket av visst slag av livsmedel.

12 § Om hantering av livsmedel utomhus eller eljest på annat ställe än i livsmedelslokal meddelas bestämmelser av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer.

Märkning

13 § Färdigförpackat livsmedel som saluhålles skall vara tydligt och otvetydigt märkt med följande uppgifter,

1. livsmedlets slag,
2. livsmedlets sammansättning,
3. livsmedlets nettovikt eller nettovolym vid förpackningstillfället,
4. anvisning hur livsmedlet skall förvaras, om förvaringssättet är av betydelse för livsmedlets hållbarhet,
5. beräknad hållbarhetstid, om denna är begränsad,
6. förpackarens eller tillverkarens namn eller firma samt hemort eller, om namnet eller firman är allmänt känd, endast namnet, firman eller förkortning därav,
7. sådana uppgifter i övrigt av betydelse för konsumenterna som föreskrives av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan begränsa märkningsskyldigheten enligt första stycket 1—6.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan föreskriva märkning enligt första stycket av annat livsmedel än färdigförpackat.

14 § Ansvaret för att livsmedel märkes enligt 13 § åvilar förpackaren i fråga om livsmedel som färdigförpackas inom landet och den som först saluhåller livsmedlet inom landet i fråga om annat livsmedel.

Livsmedel får icke märkas av annan utan medgivande av den som enligt första stycket är ansvarig för märkningen och den vars namn eller firma anges genom märkningen.

15 § För att tillgodose konsumentintresset får Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer föreskriva att särskild beteckning skall vara förbehållen livsmedel av visst slag.

Saluhållande

16 § Livsmedel får ej saluhållas, om det

1. kan antagas vara otjänligt till människoföda,
2. tillförts livsmedelstillsats i strid med 6 §,
3. uppges hålla en livsmedelsstandard som föreskrivits enligt 7 § men icke motsvarar standarden,
4. ej är märkt enligt 13 §.

I fråga om förbud mot saluhållande gäller dessutom vad som följer av 10 och 11 §§.

17 § Vara får ej saluhållas som livsmedelstillsats, om varan ej godkänts enligt 6 §.

18 § Färdigförpackat livsmedel, som märkts med uppgift om hållbarhetstid, får ej efter utgången av denna tid saluhållas i förpackningen, ommärkas med förlängd hållbarhetstid eller omförpackas.

19 § Har särskild beteckning förbehållits visst slag av livsmedel enligt 15 §, får livsmedel med annan sammansättning eller beskaffenhet i övrigt ej saluhållas under beteckningen eller annan beteckning som är så lika att förväxling lätt kan ske.

Första stycket äger motsvarande tillämpning på beteckning som är allmänt vedertagen.

20 § Livsmedel får ej utan tillstånd av myndighet som Konungen bestämmer saluhållas under uppgift att det är särskilt lämpat för människor med behov av särskild kost på grund av ålder, sjukdom eller annat förhållande.

Tillstånd enligt första stycket kan förenas med villkor.

Personalhygien

21 § I livsmedelshantering får ej vara sysselsatt person som har eller kan antagas ha sjukdom eller smitta, sår eller annan skada som kan göra livsmedel som han hanterat otjänligt till människoföda.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan meddela föreskrifter om läkarundersökning eller annan hälsokontroll av personal, som är sysselsatt med livsmedelshantering, och om personalhygien i övrigt inom sådan hantering.

Livsmedelslokal m. m.

22 § Med livsmedelslokal förstås sådan lokal eller annat utrymme i byggnad eller transportmedel, som är avsedd att huvudsakligen användas för stadigvarande hantering av livsmedel, och därtill hörande biutrymme, som brukas i samband med sådan hantering eller eljest kan vara av hygienisk betydelse för denna.

Konungen kan förordna att visst slag av lokal eller utrymme ej skall anses som livsmedelslokal enligt första stycket.

Om livsmedelslokal meddelas bestämmelser av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer.

23 § Livsmedel får ej hanteras yrkesmässigt i annan lokal än livsmedelslokal, om ej myndighet som Konungen bestämmer ger tillstånd därtill.

24 § Statens livsmedelsverk utövar den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag och i anslutning därtill meddelade föreskrifter. Länsstyrelsen utövar den närmare tillsynen inom länet. Den omedelbara tillsynen inom varje kommun utövas av hälsovårdsnämnden.

25 § Tillsynsmyndighet får meddela föreläggande eller förbud som uppenbart behövs för att lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

I beslut om föreläggande eller förbud kan tillsynsmyndighet utsätta vite.

Underlåter någon att vidtaga åtgärd som åligger honom enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag eller enligt tillsynsmyndighets föreläggande, får myndigheten förordna om rättelse på hans bekostnad.

26 § För tillsyn enligt 24 § äger tillsynsmyndighet tillträde till område, livsmedelslokal eller annat utrymme och får där göra undersökning eller taga prov. Tillsynsmyndighet har rätt att efter anfordran erhålla de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Det åligger polismyndighet att lämna den handräckning som behövs för utövande av tillsyn enligt denna lag.

Om skyldighet att ersätta tillsynsmyndighet kostnader för provtagning och undersökning av prov förordnar Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer.

27 § Tillsynsmyndighet får taga hand om vara som saluhålles eller uppenbart är avsedd att saluhållas i strid med 16—18 §. Tillsynsmyndighet får vidare taga hand om vara som avses med föreläggande eller förbud enligt 25 §, om föreläggandet eller förbudet ej efterkommes.

Har vara tagits om hand enligt första stycket får varans ägare under tillsynsmyndighetens kontroll göra den duglig till livsmedel eller använda den för annat ändamål. Eljest skall varan förstöras genom tillsynsmyndighetens försorg.

28 § Den som tagit befattning med tillsyn enligt denna lag får ej obehörigen yppa vad han under uppdraget eller i tjänsten erfarit om yrkeshemlighet eller affärsförhållande.

29 § Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer får föreskriva att näringsidkare inom livsmedelshanteringen skall utöva en efter verksamhetens art lämpad särskild tillsyn av hanteringen.

Ansvar och besvär

30 § Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 6, 8, 14, 16—20 §, 21 § första stycket, 23 eller 28 §,
2. bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 9 eller 10 §, 11 §

såvitt avser hantering, 12 §, 21 § andra stycket, 22 § tredje stycket eller 29 §,

3. vid märkning enligt 13 § eller enligt föreskrift som meddelas med stöd av 13 § lämnar sådana oriktiga uppgifter, som innebär skada eller annan olägenhet för mottagaren,

4. åsidosätter villkor som meddelats med stöd av 6 § eller 20 § andra stycket.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra vad som åligger honom enligt 26 § första stycket andra punkten, dömes till böter.

Ansvar enligt första stycket inträder ej, om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken.

Om ansvar för den som i strid mot föreskrift som meddelats med stöd av 11 § inför livsmedel till riket och försök därtill finns bestämmelser i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling.

31 § Allmänt åtal för brott mot 28 § får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

32 § Vara som varit föremål för brott enligt denna lag eller värdet därav samt utbyte av sådant brott skall förklaras förverkat, om det ej är uppenbart obilligt.

33 § Talan mot beslut enligt denna lag av hälsovårdsnämnd föres genom besvär hos länsstyrelsen.

34 § Talan mot beslut enligt denna lag av länsstyrelse föres genom besvär hos kammarrätten.

35 § Mot beslut, som statens livsmedelsverk i särskilt fall meddelat enligt denna lag eller med stöd av Konungens förordnande enligt lagen, föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Talan mot annat beslut, som statens livsmedelsverk meddelat enligt lagen eller med stöd av Konungens förordnande enligt lagen, föres hos Konungen genom besvär.

36 § Myndighet äger förordna, att dess beslut skall lända till efterrättelse utan hinder av förd klagan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

Genom lagen upphäves

1. lagen (1925: 382) angående uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m.,

2. förordningen (1937: 737) med vissa bestämmelser rörande till människoföda avsedd mjölk och grädde m. m.,

3. förordningen (1941: 268) om framställning och införsel av vitaminiserade livsmedel.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som ersatts genom bestämmelse i denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

SFS 1971:511

Äldre bestämmelser om märkning av förpackat livsmedel gäller fortfarande i fråga om livsmedel som förpackats eller införts till riket före den 1 januari 1972.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Sofiero den 18 juni 1971.

GUSTAF ADOLF
(L. S.)

INGEMUND BENGTTSSON
(Jordbruksdepartementet)
